

مرکز پیش دانشگاهی و دبیرستان
بازرگانی

به نام خدا

نام و نام خانوادگی:

امتحان درس: **زبان فارسی**

کد: ۹۶۰۳۰۴-۲۰۱

وقت امتحان: **۷۵**

رشته:

ریاضی و تجربی

کلاس: **دهم**

دانش آموز عزیز شما می توانید پاسخنامه امتحان را دو ساعت پس از پایان امتحان در پورتال مدرسه مشاهده نمایید.

www.bagheralolum.sch.ir

قلمرو زبانی (۷ نمره)

۰/۵	۱	برای واژه‌های مشخص شده معادل معنایی بیابید. الف) زین <u>نمط</u> آن مست شده از غرور ب) و زیر <u>مهمیز</u> کودکانه بچگان یتیم / و در بازار تنگ کوفه
۰/۲۵	۲	پسوند «ک» در واژه «خورجینک» در چه معنایی به کار رفته است؟
۰/۲۵	۳	برای واژه «میان دو گفت» یک مترادف در عبارت زیر بیابید. «فکّ زرین را پیمود و در اخره ماند؛ پس بالا رفت، چشم را نشاند؛ دو گوش را بالا برد؛ از یال و غارب به زیر آمد...»
۰/۵	۴	در عبارت زیر، کدام جزء جمله حذف شده است؟ نوع قرینه را بنویسید. «در بهشت از هزار گونه نعمت است و در قرآن از هزار گونه پند و حکمت.»
۰/۵	۵	صورت صحیح املایی را انتخاب نمایید. الف) جست از (سدر/صدر) دکان، سویی گریخت ب) و (صولت / سولت) حیدری را دست مایه شادی کودکانه‌شان کردی.
۰/۵	۶	در عبارت زیر یک جمله هسته (پایه) و یک وابسته پسین مضاف الیه را بیابید. «بولدزچی، کوهی از خاک را جابه‌جا می‌کند و معنای خاکریز هم آنگه تفهیم می‌شود که در میان دشت باز، گرفتار آتش دشمن باشی.»
۰/۵	۷	مفرد جمع‌های زیر را بنویسید. الف) جنود ب) نفوس
۰/۵	۸	نهاد و گزاره را در جمله دوم بیت زیر مشخص کنید. «مپندار این شعله افسرده گردد که بعد از من افروزد از مدفن من»
۰/۲۵	۹	در بیت زیر کدام متمم دو حرف اضافه گرفته است؟ «بگیر و به گیسوی او بر بدوز به نیک اختر و فال گیتی فروز»
۰/۵	۱۰	در کدام بیت، واژه‌هایی دیده می‌شوند که به شیوه «ممال» کاربرد دارند؟ الف) کشانی بدو گفت بی‌بارگی ب) کشانی بدو گفت با تو سلیح به کشتن دهی سر به یکبارگی نبینم همی جز فسوس و مزیح
۰/۵	۱۱	در بیت زیر، یک واژه «مرکب» و یک واژه «مشتق» بیابید. «هر که با پولاد بازو پنجه کرد ساعد مسکین خود را رنجه کرد...»

۰/۵	در بیت زیر، زمان فعل مشخص شده را بنویسید و آن را به ماضی استمراری (در همان شخص) برگردانید.	۱۲
۰/۵	«کشانی بدو گفت بی‌بارگی به کشتن دهی سر به یکبارگی»	۱۳
۰/۵	درباره کاربرد «را» در بیت زیر توضیح دهید.	۱۴
۰/۲۵	«هدیه‌ها می‌داد هر درویش را تا بیابد نطق مرغ خویش را»	۱۵
۰/۵	متن زیر را از لحاظ املائی تصحیح کنید.	۱۶
۰/۵	«بنیانگزار مؤسسه، اعضای شورای سیاست‌گذاری را معرفی کرد.»	
۰/۵	در شعر زیر، یک ترکیب اضافی و یک ترکیب وصفی بیابید.	
۰/۵	«ای انقلاب زمین که با انقلاب آسمان برین / پیوند خورده‌ای.»	
۰/۵	در مصراع زیر، کدام واژه‌ها، نقش منادا دارند؟	
	علی ای همای رحمت، تو چه آیتی خدا را که به ماسوا فکندی همه سایه‌ها را	
□□□□□□ قلمرو ادبی (۵ نمره) □□□□□□		
۰/۵	با توجه به آرایش قافیه، نوع قالب شعر زیر را بنویسید و در مصراع سوم، واژه‌های قافیه را مشخص کنید.	۱۷
۰/۲۵	«چو در وقت بهار آیی پدیدار فروغ رویت اندازی سوی خاک گل از شوق تو خندان در بهار است از آنش رنگ‌های بی‌شمار است...»	۱۸
۰/۵	با توجه به بیت زیر، این نوع سؤال و جواب، در اصطلاح ادبی چه نام دارد؟	۱۹
۰/۵	«گفتم غم تو دارم، گفتا غمت سرآید گفتم که ماه من شو، گفتا اگر برآید»	۲۰
۰/۲۵	برای شعر زیر دو آرایه بیابید.	۲۱
۰/۵	«چاه / از آن زمان که تو در آن گریستی / جوشان است.»	
۰/۲۵	در بیت زیر، معنای مجازی «خاک» را بنویسید.	
۰/۵	به خون گر کشی خاک من، دشمن من بجوشد گل اندر گل از گلشن من	
۰/۵	مفهوم کنایی عبارت زیر را بنویسید.	
	الف) کشانی بخندید و خیره بماند ب) سپهد <u>عنان</u> ازدها را سپرد	
	<u>عنان</u> را گرد کرد و او را بخواند به خشم از جهان روشنایی سپرد	

۰/۵	در کدام بیت، قافیه «جناس» دارد؟ نوع جناس آن را بنویسید.	۲۲
	الف) جمله عالم زین سبب گمراه شد ب) هر دو گون آهو گیا خورند و آب	
۰/۵	کم کسی ز ابدال حق آگاه شد زین یکی سرگین شد و زان مشک ناب	۲۳
	در عبارت زیر دو آرایه بیابید. «آسمان را دیده‌ام که در انتظار سپیده‌دم می‌لرزید. ستاره‌ها یک یک، رنگ می‌باختند.»	
۱	ابیات زیر را کامل کنید.	۲۴
	الف) ب) خروشان و جوشان به کردار موج	
۱	دگر باره ایران پر آوازه شد	۲۵
	بیت بعدی «گر خوانمش قیامت دنیا بعید نیست / این رستخیز عام که نامش محرم است» چیست؟	

□□□□□□ قلمرو فکری (۸ نمره) □□□□□□

۰/۵	معنی و مفهوم عبارت زیر چیست؟ «همه کس را به سزا، حق شناس؛ خاصه قرابت خویش را.»	۲۶
۰/۵	منظور نویسنده از عبارت زیر چیست؟ «شعر می‌گفت؛ زیاد هم می‌گفت؛ اما به قول نظامی خشت می‌زد.»	۲۷
۰/۵	منظور سهراب سپهری از عبارت زیر در مورد معلم خود چه بود؟ «خلف صدق نیاکان خود بود.»	۲۸
۰/۵	حافظ با سروده زیر چه پندی به انسان‌ها می‌دهد؟ گفتم زمان عشرت دیدی که چون سرآمد؟ گفتا خموش حافظ کاین غصه هم سرآید	۲۹
۰/۵	در شعر زیر، شاعر چه چیزی را بزرگ‌تر از حادثه خیبر می‌داند؟ «دری که به باغ بینش ما گشوده‌ای / هزار بار خیبری تر است / مرحبا به بازوان اندیشه و کردار تو»	۳۰
۰/۵	مفهوم بیت زیر چیست؟ «من ایرانی‌ام، آرمانم شهادت تجلی هستی است جان کند من»	۳۱
۰/۵	منظور نویسنده از عبارت زیر چیست؟ «هر کرسی بدون اجازه از بام میهن ما بگذرد، باید پرهایش را به تربیت شدگان نسل ما باج دهد»	۳۲

۰/۵	مصرع دوم بیت زیر، کدام ویژگی رهام را بیان می‌کند؟	۳۳
	«تهمت بر آشفت و با توس گفت که رهام را جام باده‌ست جفت»	
۱	برداشت شما از ابیات زیر چیست؟	۳۴
	«هر که با پولاد بازو پنجه کرد باش تا دستش ببندد روزگار	
۰/۵	با توجه به بیت زیر، دلیل دردمندی و غمگین بودن ساکنان دژ چه بود؟	۳۵
	«که هم رزم جستی، هم افسون و رنگ نایمد ز کار تو بر دونده ننگ»	
۰/۵	اعتقاد شاعر در بیت زیر چیست؟	۳۶
	«شما را چو باور به یزدان بود هم او مر شما را نگهبان بود»	
۰/۵	بیت زیر را بیانگر چه توصیه‌ی اخلاقی است؟	۳۷
	«کار پاکان را قیاس از خود مگیر گرچه باشد در نوشتن شیر و شیر»	
۰/۵	در بیت «آمد آورد پیش خیر فراز / گفت گوهر به گوهر آمد باز» مقصود از گوهر اول و دوم چیست؟	۳۸
۰/۵	بین بیت «به جهان خرم از آنم که جهان خرم ازوست / عاشقم بر همه عالم که همه عالم ازوست» و عبارت زیر، چه مفهوم مشترکی دیده می‌شود؟	۳۹
	«هرگز هیچ زیبایی لطیفی را در این جهان ندیده‌ام که بی‌درنگ نخواست به باشم، تمامی مهرم را نثارش کنم.»	
۰/۵	در عبارت زیر، نویسنده چه مفهوم زیبایی را القا می‌کند؟	۴۰
	«ناتائیل، تنها خداست که نمی‌توان در انتظارش بود، در انتظار خدا بودن، ناتائیل، یعنی در نیافتن این که او هم‌اکنون در وجود خود داری.»	

ردیف	شرح سوالات	نمره
۱	الف) شیوه، نسق ب) ابزارى قلزى در پاشنه كفش سواركاران	۰/۱۵
۲	تصغير (كوچك بودن)	۰/۲۵
۳	غارب	۰/۲۵
۴	حذف فعل «است» به قرينه لفظى	۰/۱۵
۵	الف) صدر ب) صولت	۰/۱۵
۶	معناى خاكريز هم آنكه تفهيم مى شود (هسته) كه در ميان دشت باز، گرفتار آتش دشمنى باشى (وابسته)	۰/۱۵
۷	الف) جُند ب) نَفَس	۰/۱۵
۸	اين شعله ← نهاد/ افسرده گردد ← گزاره	۰/۱۵
۹	گيسو	۰/۲۵
۱۰	سليح- مزيج	۰/۱۵
۱۱	پولاد بازو (مركب)- رنجه (مشتق)	۰/۱۵
۱۲	مضارع اخبارى- مى دهى	۰/۱۵
۱۳	مصراع اول (حرف اضافه)- مصراع دوم (نشانه مفعول)	۰/۱۵
۱۴	بنیان گذار	۰/۲۵
۱۵	انقلاب زمين / انقلاب آسمان ← اضافى - آسمان برين ← وصفى	۰/۱۵
۱۶	على- همای رحمت	۰/۱۵
۱۷	مثنوى- بهار، بی شمار	۰/۱۵
۱۸	مناظره	۰/۲۵
۱۹	تلمیح- حُسن تعلیل	۰/۱۵
۲۰	مجازاً سرزمین	۰/۲۵
۲۱	الف) ایستادن ب) رها کردن افسار	۰/۱۵
۲۲	بيت (ب)- ناقص (ناهمسان)	۰/۱۵
۲۳	آسمان ← تشخیص - رنگ مى باختند ← کنایه	۰/۱۵
۲۴	الف) چو هنگامه آزمون تازه شد ب) قراز آمدند از کران قوج قوج	۱
۲۵	در بارگاه قدس كه جای ملال نیست / سرهای قدسیان همه بر زانوی غم است	۱
۲۶	حق همه را آن طور كه شایسته است ادا كن به خصوص به خویشاوندان نزدیک خود.	۰/۱۵
۲۷	کنایه از «پر حرفى كردن» است.	۰/۱۵
۲۸	جانشینان خوبى برای گذشتگان خود بود: هنر آنها را به خوبى قرا گرفته بود.	۰/۱۵
۲۹	هیچ چیز پایدار نیست. همان طور كه زمان خوش گذشت، دوران عصه و رنج نیز پایان مى یابد.	۰/۱۵
۳۰	معرفت، شناخت و بصیرتى كه حضرت على (ع) به شیعیان خود داده است.	۰/۱۵
۳۱	شهیدان كه جان خود را فدای آرمان های خود مى کنند، همیشه زنده اند و زندگى دیگری از محبوب خود (خداوند) دریافت مى کنند.	۰/۱۵

ردیف	شرح سوالات	نمره
۳۲	دفاع از وطن / اگر کسی به خاک ایران تجاوز کند باید تاوان بپردازد.	۰/۵
۳۳	رهام اهل بزم است نه رزم	۰/۵
۳۴	انسان نباید با کسی که بسیار قدرتمندتر از خودش است به نبرد بپردازد، بلکه باید در کمین باشد زمانی که آن شخص ضعیف و ناتوان شد یا بر حسب روزگار، از قدرت فاصله گرفت، آن هنگام دمار از دور آورد.	۱
۳۵	گردآفرید هم رزم جسته بود و هم نیرنگ، چون مجبور شده بود سهراب را فریب دهد و ساکنان دژ، گردآفرید را دلداری می‌دادند که این نیرنگ و افسون تو مایه ننگ نیست.	۰/۵
۳۶	أَلَا بِذِكْرِ اللَّهِ تَطْمَئِنُّ الْقُلُوبُ - یاد خداوند آرامش بخش دل‌هاست. اگر خدا با انسان باشد انسان ترسی از چیزی ندارد.	۰/۵
۳۷	انسان‌های پاک را با خودت مقایسه نکن. درست است که ظاهری یکسان دارید اما بسیار با هم تفاوت دارید.	۰/۵
۳۸	لعل (سنگ گران‌بها) / خیر	۰/۵
۳۹	انسان باید همه مخلوقات را که جلوه‌ای از جمال الهی‌اند دوست بدارد، خداوند در پدیده‌ها جلوه می‌کند، پس زیبایی مخلوقات جلوه‌ای از زیبایی الهی است.	۰/۵
۴۰	در انتظار بودن زمانی مفهوم دارد که محبوب دور باشد، حاضر نباشد و... اما خداوند همیشه با انسان است، از رگ گردن به او نزدیک‌تر است.	۰/۵